

Warunki pracy w województwie świętokrzyskim w 2018 r.

26.08.2019 r.

Liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim o 13,0%

11,7% osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia to kobiety

↓ 81,4

Zatrudnieni w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości

W województwie świętokrzyskim w jednostkach objętych badaniem warunków pracy na koniec 2018 r. zatrudnionych było 137803 osoby wobec 137800 w roku poprzednim. Według stanu na 31 grudnia 2018 r., liczba osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia (licząc jeden raz w grupie czynnika przeważającego) zmniejszyła się w stosunku do 2017 r. o 13,0%.

Warunki pracy

W warunkach zagrażających zdrowiu zatrudnionych było 11222 osoby, co stanowiło 8,1% zatrudnionych w przebadanych zakładach. Spośród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia 11,7% stanowiły kobiety i było ich o 19,8% mniej w porównaniu z 2017 r.

Tablica 1. Zbiorowość objęta badaniem oraz zatrudnieni w warunkach zagrożenia w 2018 r.

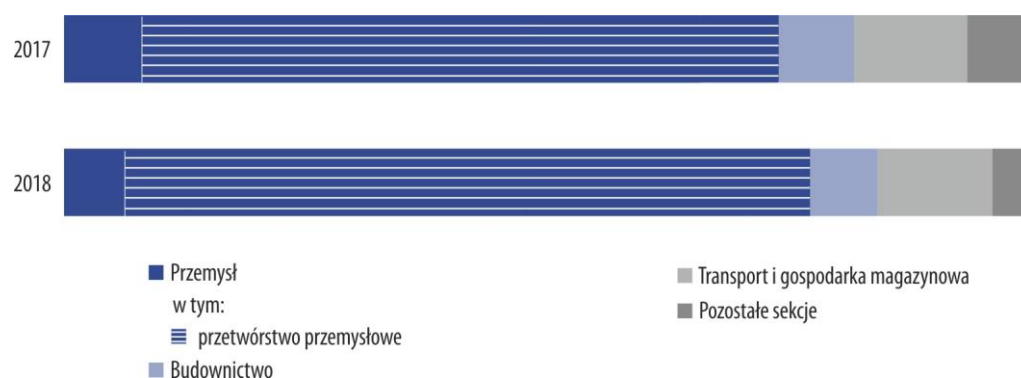
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Liczba osób w zakładach			Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	
	objętych badaniem	w których zagrożenia		ogółem	w tym kobiety
		nie wystąpiły	wystąpiły		
Ogółem	137803	84957	52846	11222	1312
sektor publiczny	30553	19173	11380	2430	422
sektor prywatny	107250	65784	41466	8792	890

W sektorze publicznym na koniec 2018 r. zatrudnionych w warunkach zagrożenia było 2430 osób. Ich liczba zmniejszyła się o 11,4% w porównaniu z 2017 r. Natomiast w sektorze prywatnym w warunkach zagrożenia pracowały 8792 osoby, tj. o 13,5% mniej niż w 2017 r. Ponadto sektor prywatny skupiał mniejszy odsetek zatrudnionych w warunkach zagrażających zdrowiu niż przed rokiem (78,3% wobec 78,7%).

Najwięcej zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano w sekcjach związanych z przemysłem. Stanowili oni w 2018 r. 77,0% ogółu, tj. o 3,1 p.proc. więcej niż przed rokiem. W dalszej kolejności uplasował się transport i gospodarka magazynowa oraz budownictwo. Na wymienione sekcje przypadało w 2018 r. 95,8% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrażających zdrowiu (w 2017 r. – 93,2%).

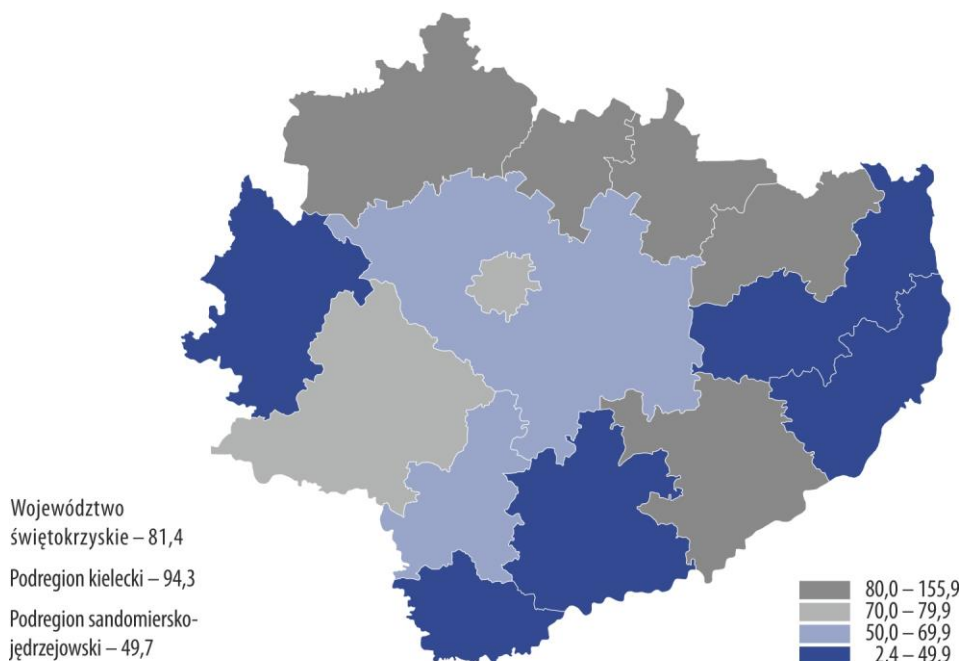
Wykres 1. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według sekcji PKD

Analizując zagrożenie dla zdrowia mierzone wskaźnikiem „liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem” można stwierdzić, że największe zagrożenie dla zdrowia w pracy na koniec 2018 r. wystąpiło m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej – 147,2 (w 2017 r. – 173,1), w przemyśle – 121,8 (w 2017 r. – 136,3), w tym w przetwórstwie przemysłowym 130,7 (w 2017 r. – 141,4), a także w budownictwie 80,5 (w 2017 r. – 109,0). Z kolei stosunkowo mało zagrożeń niosła praca w edukacji (1,6) oraz w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (6,4).

Przestrzenne rozmieszczenie zagrożeń stanowisk pracy oraz stopień natężenia zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia wiąże się z infrastrukturą i stopniem koncentracji zakładów pracy o określonych rodzajach działalności. W podregionie kieleckim na koniec 2018 r. liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 9254 osoby i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 13,2%. Natomiast w podregionie sandomiersko-jędrzejewskim liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia wyniosła 1968 osób, tj. o 12,1% mniej niż przed rokiem. Na koniec 2018 r. największy odsetek osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia odnotowano, podobnie jak i przed rokiem, w m. Kielce (28,9%) oraz w powiatach: ostrowieckim (15,1%), skarżyskim (12,9%), i starachowickim (12,0%). W analizowanym okresie największe zagrożenie dla zdrowia w pracy mierzone wskaźnikiem „liczba zatrudnionych w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zbiorowości objętej badaniem” odnotowano w powiatach: ostrowieckim (155,9), skarżyskim (150,4), staszowskim (101,4) i koneckim (92,8). Z kolei najbezpieczniej mogli wykonywać pracę zatrudnieni w powiatach: kazimierskim (2,4), opatowskim (8,0) i buskim (20,7).

Mapa 1. Zatrudnieni^a w warunkach zagrożenia na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem według podregionów i powiatów w 2018 r.

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego.

Podstawą działań profilaktycznych w dziedzinie poprawy warunków pracy jest prawidłowa ocena głównych grup zagrożeń, tj. związanych ze środowiskiem pracy, z jej uciążliwością oraz z czynnikami mechanicznymi. W obrębie każdej grupy działa szereg czynników szkodliwych, które rzadko występują jednostkowo. Najczęściej pracownik poddany jest jednocześnie wpływowi kilku z nich, stąd suma tych czynników (tzw. osobozagrożenia) jest większa niż liczba pracowników.

Tablica 2. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi
				w osobach
Ogółem	11222	7676	2669	877
w tym kobiety	1312	908	333	71
sektor publiczny	2430	724	1529	177
sektor prywatny	8792	6952	1140	700

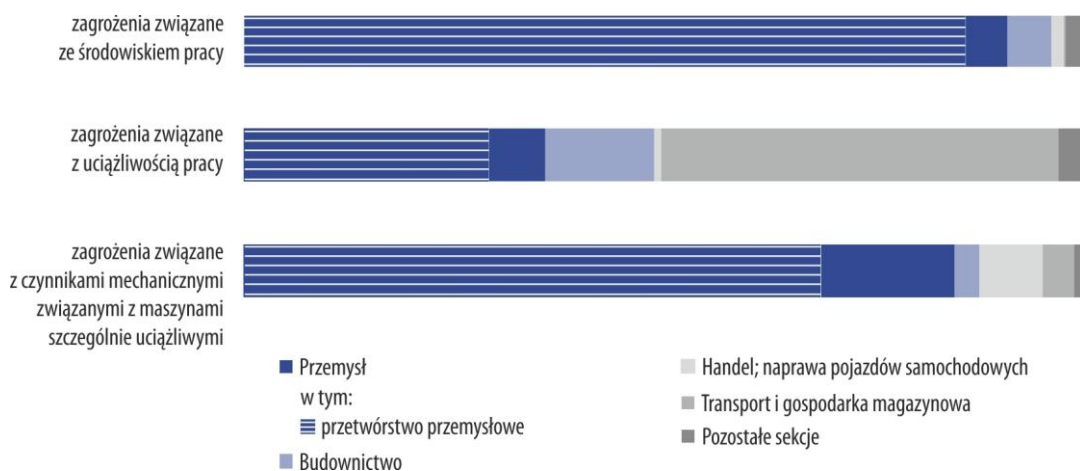
W końcu 2018 r. wśród ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia 68,4% osób narażonych było na szkodliwość czynników związanych ze **środowiskiem pracy** (7676 osób), co świadczy o utrzymaniu się w naszym województwie wysokiego poziomu tej grupy zagrożeń. Najczęściej stanowiły je:

- ✓ hałas – 74,0% osobozagrożeń (w 2017 r. – 63,5%),
- ✓ pyły przemysłowe – 7,8% osobozagrożeń (w 2017 r. – 14,0%),
- ✓ substancje chemiczne – 5,3% osobozagrożeń (w 2017 r. – 3,7%),
- ✓ mikroklimat gorący – 4,7% osobozagrożeń (w 2017 r. – 4,9%),
- ✓ wibracje – 3,3% osobozagrożeń (w 2017 r. – 3,8%).

Ponad 90% osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych ze środowiskiem pracy pracowało w sektorze prywatnym. Analogicznie jak w latach poprzednich, w analizowanej grupie zagrożeń dominował przemysł (90,5%), przy czym 85,5% stanowiło przetwórstwo przemysłowe, a następnie budownictwo (5,3%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (1,3%). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 55,7 wobec 63,0 rok wcześniej. Negatywnym procesem było zmniejszenie w stosunku do poprzedniego roku przewagi likwidacji lub ograniczenia czynników szkodliwych (4161 osobozagrożeń) nad nowo powstałymi lub nowo ujawnionymi (2430). W 2017 r. wielkości te kształtowały się odpowiednio: 6292 osobozagrożeń wobec 3698.

Najwięcej osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia narażonych było na czynniki związane ze środowiskiem pracy – 68,4%

Wykres 2. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup zagrożeń i sekcji PKD w 2018 r.

W warunkach zagrożenia związanych z **uciążliwością pracy** pracowało 2669 osób, tj. o 8,3% mniej niż w 2017 r. Stanowiły one 23,8% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia, czyli o 1,3 p.proc. więcej niż w 2017 r. Większość zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z uciążliwością pracy (57,3%) stanowiły osoby pracujące w sektorze publicznym

(w 2017 r. – 56,2%). W analizowanej grupie zagrożeń dominowały: transport i gospodarka magazynowa (47,2% ogółu zatrudnionych) oraz przemysł (35,7%). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 19,4 wobec 21,1 rok wcześniej. W 2018 r. zlikwidowano lub ograniczono 347 osobozagrożeń związanych z uciążliwością pracy, równocześnie stwierdzono 411 nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń (w 2017 r. odpowiednio: 1010 i 408).

Najmniej osób wykonywało pracę w warunkach zagrożenia związaną z **czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi**. Na stanowiskach pracy, na których występowały zagrożenia związane z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, na koniec 2018 r. zatrudnionych było 877 osób, tj. 7,8% ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia (o 2,4 p.proc. mniej niż przed rokiem). Liczba tych osób zmniejszyła się o 33,4% w porównaniu z 2017 r. Z ogółu zatrudnionych w warunkach zagrożenia związanych z czynnikami mechanicznymi 79,8% pracowało w sektorze prywatnym. Również w tej grupie zagrożeń dominował przemysł (84,2% ogółu zatrudnionych). Wskaźnik zagrożeń liczony na 1000 zatrudnionych w badanej zbiorowości wyniósł 6,4 wobec 9,6 rok wcześniej. W analizowanym okresie zlikwidowano lub ograniczono 209 osobozagrożeń wynikających z czynników mechanicznych związanych z maszynami szczególnie niebezpiecznymi, równocześnie stwierdzono 162 nowo powstałych lub nowo ujawnionych osobozagrożeń (w 2017 r. odpowiednio: 491 i 336).

Ujawnienie mniejszej liczby nowych osobozagrożeń w większości wskazanych kategorii pracy w warunkach zagrożenia świadczy o pozytywnych procesach zachodzących w dziedzinie warunków pracy.

Tablica 3. Zatrudnieni w warunkach zagrożenia według grup i nasilenia zagrożeń na 1000 zatrudnionych w zakładach objętych badaniem w 2018 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Ogółem	Zagrożenia związane		
		ze środowiskiem pracy	z uciążliwością pracy	z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi
				na 1000 zatrudnionych
Ogółem	81,4	55,7	19,4	6,4
w tym kobiety	9,5	6,6	2,4	0,5
sektor publiczny	79,5	23,7	50,0	5,8
sektor prywatny	82,0	64,8	10,6	6,5

Ocena i eliminacja ryzyka zawodowego

Podczas badania warunków pracy zbierane są również informacje dotyczące działań profilaktycznych związanych z **oceną ryzyka zawodowego**. W 2018 r. taką ocenę przeprowadzono dla 26355 stanowisk pracy, na których pracowało 38848 osób (w 2017 r. odpowiednio dla: 26619 stanowisk i 38665 osób). Wyeliminowano lub ograniczono ryzyko zawodowe na 16299 stanowiskach pracy, co stanowiło o 7,7% więcej w stosunku do roku poprzedniego. Pracowało na nich 24010 osób. Najczęściej stosowaną profilaktyką była ochrona indywidualna, którą odnotowano na 11817 stanowiskach dla 18147 osób pracujących.

Z uprawnień pracowniczych wynikających z określonych warunków pracy korzystało odpowiednio – według stanu w końcu lipca 2018 r. i 2017 r.:

- ✓ z napojów – 37549 i 36582 osoby,
- ✓ z dodatków pieniężnych – 10610 i 10757 osób,
- ✓ z posiłków profilaktycznych – 10204 i 9412 osób,
- ✓ z innych środków odżywczych - 1430 i 1372 osoby,

Ocenę ryzyka zawodowego przeprowadzono dla 26355 stanowisk pracy

Najbardziej rozpowszechnionym rodzajem świadczeń były napoje oraz dodatki pieniężne

- ✓ z dodatkowych urlopów 1027 i 1067 osób,
- ✓ ze skróconego czasu pracy – 517 i 458 osób,
- ✓ z uprawnień wynikających z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – 393 i 422 osoby.

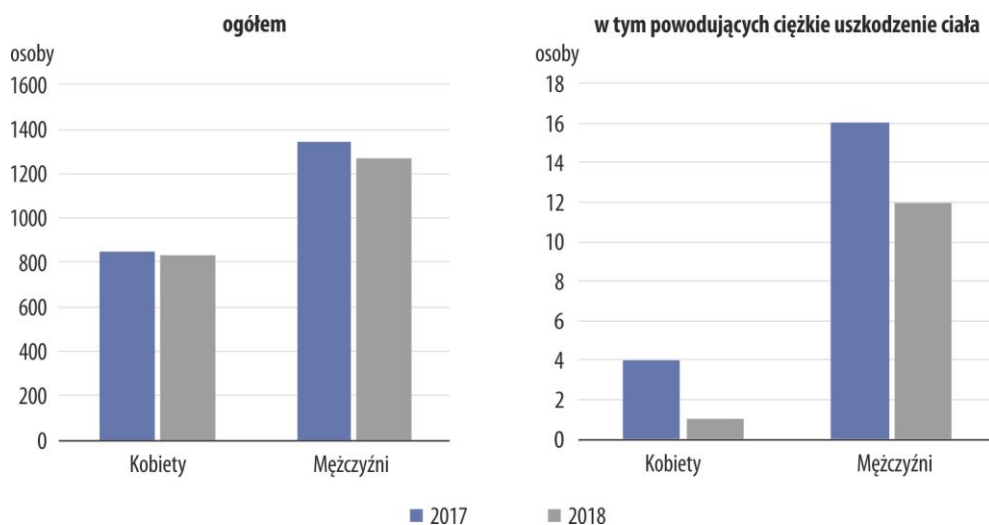
Wypadki przy pracy

W 2018 r. na terenie województwa świętokrzyskiego poszkodowanych w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy zostało 2098 osób (było to o 4,2% mniej w porównaniu z 2017 r.). Wśród wszystkich poszkodowanych śmierć poniosło 5 osób, ciężkim uszkodzeniem ciała uległo 13 osób, a 2080 odniosło lżejsze obrażenia (przed rokiem odpowiednio: 8, 20, 2162). Większość poszkodowanych zatrudniona była w sektorze prywatnym (65,2% w 2018 r. wobec 62,6% w 2017 r.).

Kobiety stanowiły 39,6% ogółu poszkodowanych (831 osób), tj. o 1,0 p.proc. więcej niż przed rokiem (846 osób). Wśród ogółu poszkodowanych kobiet, śmierć poniosła 1, ciężkim obrażeniom uległa 1, a 829 doznało lżejszych uszkodzeń ciała.

Spośród poszkodowanych mężczyzn, 4 zmarło, 12 doznało ciężkich obrażeń, a 1251 lżejszych uszkodzeń ciała.

Wykres 3. Poszkodowani w wypadkach przy pracy i wypadkach traktowanych na równi z wypadkami przy pracy według płci oraz skutków wypadków

Najwięcej poszkodowanych osób odnotowano w jednostkach zakwalifikowanych do sekcji:

- ✓ przetwórstwo przemysłowe – 790 osób (w 2017 roku 743 osoby),
- ✓ opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 367 osób (421 osób),
- ✓ handel; naprawa pojazdów samochodowych – 253 osoby (240 osób),
- ✓ edukacja - 135 osób (123 osoby).

W 2018 r. większość osób poszkodowanych w wypadkach przy pracy, tj. 61,8% stanowili pracownicy zatrudnieni na czas nieokreślony wobec 65,0% w 2017 r., w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 59,6% (w 2017 r. 63,3%). Odsetek poszkodowanych zatrudnionych na czas określony wyniósł 36,0% wobec 32,9% przed rokiem, w tym w pełnym wymiarze czasu pracy – 34,7% wobec 31,9%.

Z wybranych grup zawodów najwięcej ofiar wypadków stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, których odsetek sięgał 28,6% ogółu poszkodowanych (w 2017 r. 28,8%).

Najwięcej poszkodowanych osób odnotowano w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego

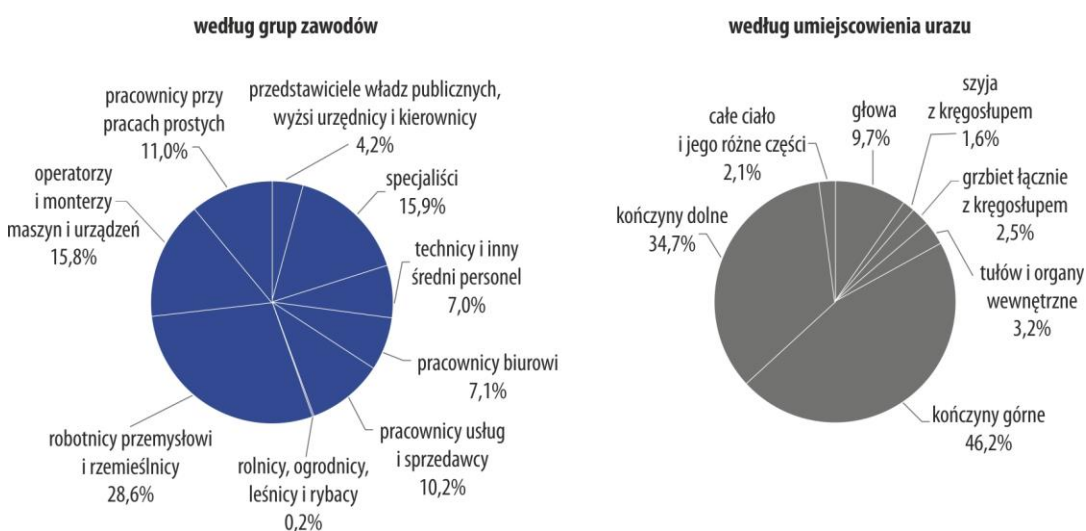
Głównymi wydarzeniami powodującymi uraz poszkodowanego były: zderzenia z/uderzenia w nieruchomy obiekt (27,0% poszkodowanych w 2018 r. wobec 28,5% przed rokiem), uderzenie przez obiekt w ruchu (20,7% wobec 18,0%), kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym (20,0% wobec 22,0%) i obciążenie fizyczne lub psychiczne (19,6% wobec 18,2%).

Wśród wydarzeń będących odchyleniem od stanu normalnego (tzn. wydarzeń niezgodnych z właściwym przebiegiem procesu pracy, które wywołały wypadek) głównie odnotowano: poślizgnięcie, potknięcie się i upadek poszkodowanego, którym uległo 30,0% ogółu poszkodowanych (w 2017 r. – 30,3%).

Podobnie, jak przed rokiem przyczynami największej liczby wypadków było nieprawidłowe zachowanie się pracownika (63,7% przyczyn w omawianym roku i 61,9% w 2017 r.) oraz brak lub niewłaściwe postępowanie się czynnikiem materialnym przez pracownika (odpowiednio: 7,5% oraz 7,8%).

Liczba dni niezdolności do pracy wyniosła 76421 i była o 6151 dni niższa niż w 2017 r. Na 1 poszkodowanego (z wyłączeniem osób poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych) przypadało ok. 36,5 dni niezdolności do pracy wobec 37,8 w 2017 r.

Wykres 4. Poszkodowani w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w 2018 r.

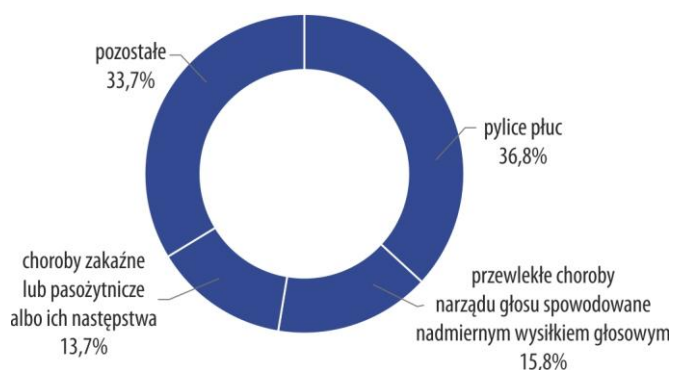

Choroby zawodowe

Istotnym zjawiskiem wiążącym się z warunkami pracy jest zapadalność na choroby zawodowe, które definiowane są jako patologia wywołana czynnikami szkodliwymi występującymi w środowisku pracy lub sposobem wykonywania pracy.

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim zarejestrowano 95 przypadków chorób zawodowych (o 1 przypadek mniej w porównaniu z 2017 r.).

Wykres 5. Choroby zawodowe według przyczyn w 2018 r.

Najczęściej zarejestrowaną chorobą zawodową jest pylica płuc (36,8%)

Najczęściej rejestrowano pylice płuc (36,8%), na kolejnych miejscach wystąpiły przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (15,8%) oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (13,7% ogółu zarejestrowanych chorób zawodowych).

Odszkodowania

W 2018 r. w województwie świętokrzyskim¹ wypłacono 2079 jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych na łączną kwotę 11791,0 tys. zł, tj. mniej niż w 2017 r. o 3,8% w liczbie świadczeń oraz o 0,3% w kwocie. Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy stanowiły 95,5% ogółu, a przeznaczono na nie 87,5% wypłaconej kwoty.

Uwagi metodyczne

Podstawę opracowania stanowi sprawozdawczość o warunkach pracy, a także o wypadkach przy pracy, wprowadzona rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na 2018 r. (Dz. U. poz. 2471).

Badanie warunków pracy realizowane jest z częstotliwością roczną, na formularzu Z-10 (Sprawozdanie o warunkach pracy), na grupie jednostek sprawozdawczych zatrudniających powyżej 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych). Badanie to dostarcza informacji o liczbie pracowników zatrudnionych w warunkach zagrożenia, o działaniach profilaktycznych wyrażonych oceną ryzyka zawodowego oraz zastosowaniem środków zmierzających do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka, a także informacji o liczbie osób korzystających ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach uciążliwych i szkodliwych dla zdrowia. Liczba zatrudnionych (bez właścicieli) dotyczy pracowników pełnozatrudnionych, sezonowych, zatrudnionych dorywczo, niepełnozatrudnionych, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejscem pracy. Samo pojęcie warunków pracy rozumiane jest szerzej i obejmuje m.in. choroby zawodowe oraz wypadki przy pracy. Źródłem informacji o chorobach zawodowych są dane gromadzone przez Instytut Medycyny Pracy w Łodzi i w Centralnym Rejestrze Chorób Zawodowych. Z kolei dane o wypadkach przy pracy pozyskiwane są ze statystycznej karty wypadku (Z-KW). Badaniem tym objęte są wszystkie podmioty gospodarki narodowej (bez pracujących w rolnictwie). W jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, dane dotyczą tylko pracowników cywilnych. Dane dotyczące odszkodowań wypadkowych są pozyskiwane ze źródeł administracyjnych.

Informację sygnałną opracowano na podstawie danych nieostatecznych i w związku z tym, niektóre dane mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

¹ Przyporządkowane do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty odszkodowania dla danego świadczeniobiorcy.

Opracowanie merytoryczne
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych
Rafał Młynik
tel. 41 249 96 27
e-mail: r.mlynik@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych
Informatorium Statystyczne
tel. 41 249 96 23, 41 249 96 24
e-mail: i.boksa-nowak@stat.gov.pl
m.szczepanek@stat.gov.pl

Współpraca z mediami
Świętokrzyski Ośrodek Badań Regionalnych
Aneta Królik
tel. 41 249 96 22
e-mail: a.krolik@stat.gov.pl

www.kielce.stat.gov.pl

@Kielce_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Warunki pracy w 2018 r. - publikacja roczna](#)

[Wypadki przy pracy w 2018 roku - informacja sygnałna GUS](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych/Rynek pracy/Warunki pracy](#)

[STRATEG/Obszary tematyczne/Rynek pracy](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Warunki pracy](#)

[Pracownicy zatrudnieni w warunkach zagrożenia](#)

[Zagrożenia czynnikami związanymi ze środowiskiem pracy](#)

[Zagrożenia związane z uciążliwością pracy](#)

[Zagrożenia czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi](#)

[Ocena ryzyka zawodowego](#)

[Wypadek przy pracy](#)

[Wypadek przy pracy ciężki](#)

[Wypadek przy pracy śmiertelny](#)